

Informe de Deriva Mussol

Ruta Lila Torelló / Carnaval de Torelló

Objectiu de l'informe

Obtenir un relat extern als òrgans oficials de la ciutat (Carnaval i Ajuntament de Torelló) a partir d'una pràctica social situada com és la deriva, la qual de cara al present context podríem definir com a una forma física de llegir i reflexionar sobre una temàtica relacionada amb els carrers d'una ciutat i els seus efectes sobre la població a partir de l'acció física del caminar de forma pausada, en actitud d'escolta i amb una presència que afavoreixi la interacció amb el lloc i la conversa espontània entre el grup.

El present informe segueix la formalitat de la manera de fer des de Deriva Mussol. Entenem que la nostra aportació és oferir una mirada/relat més sobre el tema d'observació (punts foscos i situacions de risc per a la seguretat ciutadana durant les festes de Carnaval) que anirà emergint en el transcurs de les caminades i de les sessions de conversa que celebrem habitualment a continuació i que anomenem *parlem*.

La conversa és l'eix que travessa la pràctica de Deriva Mussol i constitueix la nostra metodologia, la qual aporta matisos d'un fet situat, corporal i en moviment. És a dir, entenem l'impacte del fet de trobar-se com a una oportunitat per cercar noves formes de conversa que passin no només per la pràctica habitual estàtica al voltant d'una taula sinó que també incorporin converses que emergeixen en moviment, a peu, i de forma situada sobre el lloc que les provoca. En aquest sentit la pràctica de Deriva Mussol és un espai que connecta amb les metodologies d'investigació basades en les arts (aquí encarnades per la pràctica estètica del trobar-se per caminar com a forma de donar temps i espai a relats situats i en moviment) i amb les metodologies d'investigació narratives, que incorporen elements de reflexió com l'audibilitat de les veus que pronuncien els discursos (Rebecca Solnit) i la fragilitat d'allò que pronunciem en veu alta sense matisos o reflexió prèvia, així com de la potencialitat de la tensió que es genera en el moment de traspasar la veu oral al paper. Què succeeix en aquest viatge?

Aquestes informe és el resultat de reflexions que inclouen diferents veus, moments i nivells de participació. No només incorporem allò que ha emergit durant les derives i *parlem* de forma estricta sinó també altres converses amb la coordinació de Carnaval a partir de l'experiència viscuda i que entenem que formen part essencial del debat. Des de Deriva Mussol entenem que les converses i reflexions que emergeixen en espais no identificats oficialment com a espai de treball contenen informació i oportunitats de ampliar els objectius fixats de forma respirada i substancial.

Aquest informe inclou de forma implícita la veu de la nostra pròpia experiència i no es tracta ni vol ser una visió objectiva sinó una oportunitat més d'obtenir un altre relat que pugui posteriorment enriquir la tasca tècnica per part del Carnaval i de l'Ajuntament en la cerca de les actuacions més adequades per millorar la situació que ens ocupa.

Punt de sortida de la proposta

Deriva Mussol rebem l'encàrrec per part del Carnaval Torelló i Ajuntament de facilitar una sèrie de trobades amb l'objectiu d'identificar i debatre de forma compartida entre organització, ajuntament i participants punts clau de millora de la seguretat de la població més vulnerable durant la celebració del Carnaval de Torelló. La preocupació inicial se situa especialment en els punts foscos de la ciutat i en el col·lectiu jove (en especial noies) en les rutes d'arribada al ball i de tornada a casa.

Amb el present encàrrec, des de Deriva Mussol ens disposem principalment a actuar com a facilitadors de la situació de trobada i conversa i a presentar la pràctica de la deriva com a forma situada de debat i presa de decisions col·lectiva i participada que ofereix una alternativa a pràctiques oficials d'anàlisi i discussió des del despatx i a distància. En la pràctica del caminar a la deriva els rols de les participants es desdibuixen i es facilita així una àgora de participació ciutadana més orgànica i permeable.

Per a més informació sobre la nostra pràctica visiteu la nostra web <https://derivamussol.net/>

Deriva Mussol som Jordi Lafon i Eva Marichalar-Freixa en col·laboració amb les persones que participen en les nostres propostes.

De les respectives trajectòries en arts visuals, arts performàtiques i educació sorgeix l'interès en el caminar i la deriva com a forma d'explorar possibilitats de creació i aprenentatge en contextos contemporanis.

Inici de la proposta

Després d'una primera trobada amb la coordinació del Carnaval de Torelló i membres de l'Ajuntament de Torelló es decideix començar convocant una primera deriva que ha de servir com a punt de sortida d'una sèrie de trobades per caminar la ciutat i debatre el tema que ens ocupa. Es realitza per part del Carnaval de Torelló una convocatòria oberta a participar en aquesta primera deriva pel 18 de desembre de 2019.

Deriva 1 (18/12/2019)

Inscrites 31 persones, en total 23 assistents. Col·lectius: Associació Carnaval Terra Endins, Barjaules, alumnes (noies) de Batxillerat de l'IES Cirvianum, ERC (Equip de Govern), JxCat, CUP i altres.

Recorregut: Del Barri de Montserrat (inici de la rua) fins a la Plaça Joanot Martorell (finalització de la rua).

L'objectiu inicial d'aquesta deriva se situa en presentar i començar a familiaritzar-nos en aquesta acció situada de debat que es facilitarà des de Deriva Mussol: el fet de caminar seguint la idea de deriva, és a dir, centrant l'atenció en allò que va emergint de l'acció mateixa del fet de caminar, més enllà d'altres objectius que es puguin tenir. Jordi Lafon i Eva Marichalar-Freixa seran els encarregats de crear una situació que faciliti els i les participants a pensar, reflexionar i construir plegades entorn la situació de risc que es viu durant el Carnaval vers la seguretat de les persones, i en especial de les dones i altres col·lectius vulnerables, i ho faran des del debat situat i orgànic que facilita el fet de trobar-se per caminar i parlar. A partir d'aquesta primera deriva i el *parlem* posterior s'estableix una nova data i recorregut de deriva, així com d'altres característiques que van emergint i que cal tenir en compte.

Deriva 2 (11/01/2020)

Inscrites 17 persones, total 13 assistents: ERC (Equip de Govern), CUP, JxCat, joves de fora de Torelló, mare de Manlleu i altres.

Recorregut: De la Plaça Joanot Martorell fins al Pavelló, seguint indicacions i intuïcions de les caminants que no són de Torelló.

L'objectiu d'aquesta segona deriva és centrar el focus en els trajectes i zones que es van parlar en la primera deriva com les de més risc: Un cop s'acaba la rua a la Plaça Joanot i la gent es dispersa per anar baixant al Pavelló, on se situa el ball, augmenta considerablement el perill. Un altre moment de risc elevat i que destaca per sobre els altres és el moment de tornar a casa un cop es marxa del Pavelló. Decidim de cara aquesta deriva seguir el recorregut segons els suggeriments de les participants que no són de Torelló i que queden més desprotegides en el moment de baixar des de la Joanot fins al Pavelló, ja que es poden desorientar més, seguir rutes més insegures o no disposar de

tanta xarxa de suport (la població de Torelló s'organitzen en punts de trobada de les colles o poden fins i tot passar per casa seva/familiar/coneguda si han d'anar al lavabo).

Elements emergents a partir de les derives, els parlem i l'anàlisi compartit de les notes de camp

Durant les derives es van registrant notes de camp i imatges que queden per a l'ús intern del debat de les i els participants, incloent en aquest grup tant a Deriva Mussol com la coordinació del Carnaval, els quals acaben elaborant una relació d'elements emergents a tenir en compte de cara a dissenyar possibles noves derives i altres actuacions i que anotem tot seguit. Els formulem a mode de pregunta i de reflexió amb l'objectiu que es puguin incorporar en els debats tècnics dels organismes oficials de les ciutats que han de dur a terme futures actuacions que aportin millores a la problemàtica actual que aquí ens ocupa:

És o ha de ser el Carnaval el motor social responsable de generar el canvi? O és on s'ha d'observar el canvi d'actuacions que s'han fet de forma continuada i per part de tots els diferents organismes municipals durant tot l'any? Quines formes d'actuació conjunta i en retroalimentació poden afavorir actuacions per avançar en aquest sentit?

És realment una acció a tenir en compte el fet de reforçar la il·luminació en aquests dies? Com dialoga la necessitat d'un consum energètic sostenible i la necessitat de seguretat de la població, en especial la femenina i jove? És la llum on hem de posar el focus? És la possible víctima a qui hem de donar instruccions o consells per a la seva seguretat? I afegim: Com dialoga la necessitat mediambiental de ciutats fosques amb la necessitat de seguretat? On hem de posar el focus? Què hem d'il·luminar? Els carrers o el nostre enginy per dur a terme més actuacions dirigides a possibles agressors?

Malgrat s'entén que el Carnaval és en aquest sentit una força molt important de cara a poder assolir per part de la població accions de compromís social que acabin per generar canvis importants a la localitat, també ens reflexionem sobre l'acord en pensar que l'actuació ha de ser anual i compartida des de diferents sectors, no és amb punts foscos i amb actuacions puntuals (derives o altres) que solucionem el tema. Totes les parts han de sumar i Deriva Mussol és una part més. Cal un pla global i sostingut en el temps.

Amb Deriva Mussol també ens veuríem millor així, treballant conjuntament amb l'equip de Carnaval de forma sostinguda durant el temps i de forma col·lectiva arribar a possibles actuacions que vagin emergint. L'objectiu desitjable seria establir un pla anual de derives continuades que poguessin crear un grup de diferents veus amb prou temps i espai per generar una àgora des d'on treballar de forma compartida amb les altres formes oficials. Una aposta municipal en aquest

sentit permetria aplicar l'experiència i la singularitat de Deriva Mussol d'una manera que dues derives només pot mostrar però no expandir en la seva pròpia dimensió.

L'objectiu d'aquesta sèries de derives celebrades durant un temps llarg seria, per Deriva Mussol, que el temps ens fes prescindibles bé per què el mateix grup considera que s'ha fet feina de la qual se sent satisfet i que compleix expectatives per part de la coordinació del Carnaval i de l'ajuntament o bé perquè s'ha generat una dinàmica de trobades entre els i les participants per a la qual ja no cal l'acompanyament de Deriva Mussol.

Com autoreflexió i en sentit crític valorem el fet que sabem que qui ve a caminar determina absolutament la situació, ja que la metodologia de Deriva Mussol gira de forma intensa sobre la idea de l'impacte de la trobada. En aquest sentit potser no hem pogut assolir en el temps de dues derives una diversitat de veus suficientment amplia que donés una dimensió més profunda en aquest relat co-construït a peu.

Volem fer notar que hi ha un patró constant en Deriva Mussol i és l'expertesa en la pràctica del caminar en sí mateix i en saber estar amb persones per provocar la conversa. El més important per a Deriva Mussol no se centra en els resultats sinó en qüestionar-se, discutir-se, no donar res per fet, i obrir-se a la fragilitat de la paraula, entenent aquesta paraula com d'allò que pronunciem en veu alta sense matisos o reflexió prèvia. El més important per Deriva Mussol és seguir creient que trobar-se per conversar amb el temps comporta canvis i que hi ha una manca molt gran d'espais de conversa i molt especialment fora dels rols. Com canviarien els rols de les persones de l'ajuntament si caminessin durant un temps llarg un cop per setmana? Com les converses i els temps caminats incorporarien altres mirades en les converses de l'ajuntament? Malgrat ja hi ha organitzades taules i situacions de conversa i debat oficials sí és cert que manquen espais més quotidians i orgànics que permeten aflorar altres veus i generar noves audibilitats (les veus solen estar segrestades per la posició de poder de qui la projecta). En aquest punt fem referència a la paraula de Rebecca Solnit, autora de textos que reflexionen tant pel què fa a l'audibilitat de les veus (la força de ser escoltat o escoltada segons el poder que representes) com pel què fa a la pràctica del caminar. Caminar i conversa van lligats i demanar la participació de Deriva Mussol en un procés de presa de decisions i cerca de solucions és, de fet, cercar un espai per a la conversa de forma corporal.

En aquest punt és important afegir la deriva com a forma de triangular les dades que hi havia sobre el tema de punts foscos i que permet observar la informació que es tenia a partir d'informes i textos pot confirmar-se a partir d'una altra manera de construir relat. En aquest sentit podríem situar la deriva com a una metodologia basada en les arts que com en l'àmbit de la recerca permet oferir una altra perspectiva amb la qual triangular d'una manera més completa i donar, per tant, solidesa a resultats previs.

S'estableix l'acord de continuar amb una tercera deriva que se centrarà en ampliar veus i obrir a més participants a banda d'encoratjar als i les anteriors a seguir venint. Es comentarà a Guàrdia Urbana i Mossos si volen incorporar-se en les caminades. El recorregut es planteja de cara a zones encara no caminades: Camp Blanch, Torneria, Escala de l'antic hotel Les Serrasses, cercar com anar baixant cap al Carrer Nou i d'aquí anar cap al centre del poble.

La veu de Deriva Mussol com a tancament d'aquestes dues primeres derives

Com a Deriva Mussol i en aquest punt final del *parlem* de la segona sessió, veiem oportú reiterar la importància de valorar continuar aquestes caminades amb d'altres trobades on hi participin batxillerats, entitats, associacions, colles de les carrosses, agents de seguretat i qualsevol participant de les festes del Carnaval. Entenem que és una via lenta i que demana voluntat per insistir, però entenem que seria una forma situada i comunitària de debatre el tema i trobar-ne solucions que ja des del seu moment de concebre's comptem amb una experiència compartida. Combinar moments de caminades i xerrades tenint cura de promoure el màxim nivell de participació de la ciutadania i agents implicats en el Carnaval seria un bon fòrum de treball de cara a implantar futures accions. Caminant amb el grup ens quedem amb la sensació, fins al moment, de que una de les situacions que generen més por i sensació d'inseguretat és la tornada a casa per part de les noies joves de Torelló. Seria interessant dedicar esforços a seguir caminant la ciutat i fer *parlems* amb aquest sector de la població i treballar de manera coordinada amb els centres escolars de cara a generar possibles xarxes entre iguals que treballessin en la línia que comentàvem de centrar l'atenció en el canvi de comportament dels possibles agressors i de la força de la població com a múscul de suport. Caminar plegades genera una situació on els rols se situen en un pla entre iguals i es genera un espai de conversa que pot dur a noves maneres de prendre decisions des d'un lloc on ja estiguin validades d'entrada per qui les ha de rebre, la població. Començar a generar noves propostes per fer a partir d'un espai que d'entrada ja és popular i compartit pot contribuir a trobar nous enfocaments d'acció, que entenem que és allò que es buscava en demanar-nos acompanyar aquestes derives.

Des d'aquest espai aprofitem per incloure a l'informe un apunt més. Des de Deriva Mussol entenem la trobada com a conversa, i com a conversa funciona en doble direcció. El relat de la nostra experiència prendria una dimensió més completa si poguéssim rebre més endavant l'impacte d'aquestes derives i de les notes d'aquest informe. Quin han estat els passos següents per part del Carnaval i de l'administració? Quina possibilitat es veu de poder seguir encoratjant a d'altres organismes oficials i ajuntaments el poder elaborar polítiques socials d'actuació vers la població a partir de convidar-la a caminar i generar un espai compartit de trobada i debat que puguin, fins i tot, convertir-se en un espai permanent, encara que puntual potser, de treball participat? Com es pot seguir caminant amb escoles, joves de Torelló, carrosses, cossos de seguretat per insistir en aquesta manera de fer?